

Sygn. akt I C 585/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 czerwca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie – Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Przemysław Jagosz

Protokolant sekr. sąd. Joanna Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 18 czerwca 2018 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa **R. K.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w (...)**

o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 10 800 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 585/17

UZASADNIENIE

Powód R. K. pozwem skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Rejonowemu w (...) wystąpił o zasądzenie kwoty 240.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia z powodu publikacji w internecie listu gończego zawierającego nieprawdziwe dane odnośnie poszukiwania go za przestępstwo rozpijania małoletniego. Powyższe działanie skutkowało naruszeniem jego dóbr osobistych, w tym naraziło go na utratę w środowisku dobrego imienia i godności osobistej. Przez osoby mu znane był bowiem postrzegany jako przestępca działający na szkodę dzieci, w związku z czym zmuszony był zmienić miejsce zamieszkania. /k. 3-5/

Pozwany Skarb Państwa – Sąd Rejonowy w (...), zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, jednakże w zakresie kosztów zastępstwa procesowego zasądzenie ich według norm przepisanych od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany podważył zasadność roszczenia powoda zarówno co do zasady, jak i jego wysokości. Podniósł, że wymieniony nie wykazał zarówno przesłanek odpowiedzialności deliktowej Sądu Rejonowego w (...), który wydając list gończy nie dopuścił się wszak żadnego uchybienia proceduralnego, jak też wystąpienia uszczerbku w postaci naruszenia dóbr osobistych.

N. od powyższego pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia. Wskazał, że wedle oświadczenia powoda, wymieniony miał powziąć wiedzę na temat publikacji w internecie listu gończego na początku 2012 r., a zatem minął już 3-letni termin z art. 442¹ § 1 k.c. /k. 69-74/

Sąd ustalił, co następuje:

Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 24 maja 1990 roku w sprawie II K (...) R. K. został uznany winnym popełnienia przestępstwa z art. 208 k.k. w zw. z art.11 § 1 k.k. w zw. z art. 208 k.k. w zw. z art. 60 § 2 k.k. w zw. z art. 58 k.k., polegającego na tym, że działając wspólnie i w porozumieniu z A. C. w warunkach przestępstwa ciągłego, dokonując włamań zagarnęli mienie prywatne o łącznej wartości 2.411.700 zł, a nadto usiłowali zagarnąć mienie o nieustalonej wartości, a mianowicie:

- przy użyciu dopasowanego klucza włamali się do mieszkania Z. B., skąd zabrali w celu przywłaszczenia złoty pierścionek i złoty łańcuszek z wisiorkiem o łącznej wartości 420.000 zł na szkodę wymienioną,

- przy użyciu dopasowanego klucza włamali się do mieszkania K. F., skąd zabrali w celu przywłaszczenia herbatę, bony (...) S.A. i inne przedmioty o łącznej wartości 283.000 zł na szkodę wymienioną;

- przy użyciu dopasowanego klucza włamali się do mieszkania A. T., skąd zabrali w celu przywłaszczenia biżuterię złotą i inne przedmioty o łącznej wartości 1.448.700 zł na szkodę wymienioną oraz złoty pierścionek o wartości 260.000 zł na szkodę L. T.;

- przy użyciu dopasowanego klucza usiłowali dokonać włamania się do mieszkania M. S., lecz zamierzonego celu nie osiągnęli z uwagi na to, że zostali spłoszeni przez pokrzywdzonego,

przy czym R. K. zarzucanego mu czynu dopuścił się w warunkach recydywy wielokrotnej, za co wymierzona została mu kara 5 lat pozbawienia wolności oraz 1.000.000 starych złotych grzywny z zamianą na wypadek nieuiszczenia jej w terminie na karę zastępczą pozbawienia wolności przyjmując 1 dzień pozbawienia wolności równy grzywnie 10.000 starych złotych.

/dowód: wyrok SR w (...) w sprawie II K (...)k. 82-96; wyrok SW w (...)w sprawie II Kr (...) k. 97-109/

Postanowieniem z dnia 13 maja 2011 r. Sąd Rejonowy w (...) w sprawie VII WP (...), II K (...), zarządził poszukiwanie skazanego R. K. listem gończym z uwagi na ukrywanie się wymienionego przed wymiarem sprawiedliwości.

W części wstępnej omawianego orzeczenia Sąd wskazał jako podstawę prawną skazania R. K. art. 208 d.k.k. w zw. z art.11 § 1 d.k.k. w zw. z art. 208 d.k.k. w zw. z art. 60 § 2 d.k.k. w zw. z art. 58 d.k.k. Tożsame dane zostały zawarte w liście gończym.

Jednocześnie Sąd zarządził publikację treści listu gończego, wizerunku skazanego i danych personalnych w internecie. Czynności w tym zakresie wykonywał właściwy organ prowadzący postępowanie poszukiwawcze.

/dowód: postanowienie SR w (...) w sprawie VII WP (...) k. 110; list gończy k. 111-112; polecenie osadzenia z dowodem doręczenia k. 113-114/

W 2012 r. powód dowiedział się, że w internecie jest zamieszczony list gończy dotyczący jego osoby. Jak wynika z dołączonego do pozwu wydruku komputerowego, w dniu 2 marca 2017 r. o godz. 11.08, ze strony internetowej (...) miała zostać wygenerowana informacja dotycząca osoby R. K., z której wynika, że wymieniony był poszukiwany w na podstawie art. 208, tj. z przyczyny rozpijania małoletniego. /dowód; wydruk z internetu k. 6/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Powód dochodzi od Sądu Rejonowego w (...) zapłaty kwoty 240.000 zł w związku z okolicznością powzięcia informacji o ujawnieniu w internecie przez ten Sąd listu gończego, z którego miałyby wynikać, że dopuścił się popełnienia czynu z art. 208, tj. rozpijania małoletniego, pomimo że

faktycznie nie został skazany za przedmiotowe przestępstwo, wskutek czego został narażony w środowisku na utratę dobrego imienia i godności osobistej.

Podstawę ustaleń faktycznych w sprawie stanowiły dokumenty z akt sprawy Sądu Rejonowego i Wojewódzkiego w O. o sygn.: II K (...), II Kr - (...) oraz VII WP (...), których wiarygodności i prawdziwości żadna ze stron skutecznie nie zakwestionowała. W ich świetle nie budzi wątpliwości, że R. K. wyrokiem Sądu Rejonowego w (...)z dnia 24 maja 1990 roku w sprawie II K (...) został prawomocnie skazany na karę 5 lat pozbawienia wolności oraz 1.000.000 starych złotych grzywny (z zamianą na wypadek nieuiszczenia jej w terminie na karę zastępczą pozbawienia wolności przyjmując 1 dzień pozbawienia wolności równy grzywnie 1.000 starych złotych) za popełnienie przestępstwa z art. 208 k.k. w zw. z art.11 § 1 k.k. w zw. z art. 208 k.k. w zw. z art. 60 § 2 k.k. w zw. z art. 58 k.k. polegającego na tym, że działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą w warunkach przestępstwa ciągłego, dopuścił się trzech włamań zagarniając mienie prywatne o łącznej wartości 2.411.700 zł, a nadto usiłował dokonać włamania. Następnie zaś, w związku z ukrywaniem się R. K. przed wymiarem sprawiedliwości, Sąd Rejonowy w (...)postanowieniem z dnia 13 maja 2011 r. w sprawie VII WP (...), zarządził poszukiwanie wymienionego listem gończym wskazując jako podstawę prawną jego skazania art. 208 d.k.k. w zw. z art.11 § 1 d.k.k. w zw. z art. 208 d.k.k. w zw. z art. 60 § 2 d.k.k. w zw. z art. 58 d.k.k. Tożsame dane zostały zawarte przy tym w liście gończym dotyczącym powoda.

Oczywistym jest przy tym, że skrót „d.k.k.” użyty przez Sąd Rejonowy w (...) w przedmiotowym postanowieniu, jak też w treści listu gończego, na określenie przepisów kodeksu karnego oznacza „dawny kodeks karny” i odnosi się do ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 13, poz. 94 ze zm.) a zatem ustawy obowiązującej przed datą wejścia w życie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.), tj. w dacie popełnienia przez R. K. przypisanych mu wyrokiem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 24 maja 1990 roku, sygn. akt II K (...), przestępstw.

Z żadnych dowodów nie wynika natomiast, aby w ramach listu gończego Sąd Rejonowy w (...) jako podstawę poszukiwań wskazywał przestępstwo rozpijania małoletniego z art. 208 Kodeksu karnego z 1997 r.

Na tym tle stwierdzić trzeba, że podstawę roszczenia powoda miały stanowić przepisy art. 24 § 1 k.c. i art. 448 k.c. Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, takie jak zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Artykuł 24 § 1 k.c. stanowi zaś, że ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Z powyższego wynika zatem, że rozpoznanie roszczenia o ochronę dóbr osobistych wymaga przede wszystkim ustalenia i dokonania oceny, czy i jakie dobro osobiste żądającego ochrony zostało naruszone, w dalszej zaś kolejności stwierdzenia bezprawności działania sprawcy, bądź też wystąpienia okoliczności bezprawność tę wyłączających. Z treści art. 24 § 1 k.c., określającego zasady odpowiedzialności cywilnej niemajątkowej za naruszenie dóbr osobistych wynika bowiem również, iż sam fakt naruszenia dobra osobistego nie jest równoznaczny z przypisaniem odpowiedzialności za ten czyn. Odpowiedzialność ta jest wyłączona wówczas, gdy działanie sprawcy nie jest bezprawne. Za bezprawne uznaje się zaś zachowanie sprzeczne z normami prawa bądź z zasadami współżycia społecznego. Wobec wynikającego z art. 24 § 1 k.c. domniemania bezprawności – stosownie do brzmienia art. 6 k.c. – ciężar udowodnienia braku bezprawności określonego działania spoczywa na osobie, która naruszyła dobra osobiste. Do kontratypów wyłączających bezprawność, uzasadniających ingerencję w sferę cudzych dóbr osobistych, zalicza się przy tym działanie w ramach porządku prawnego, tj. działanie dozwolone przez obowiązujące przepisy prawa; wykonywanie prawa podmiotowego; zgodę pokrzywdzonego, (z zastrzeżeniem uchylenia jej skuteczności w niektórych przypadkach), oraz działanie w obronie uzasadnionego interesu. Co istotne, w orzecznictwie przyjmuje

się, że egzoneracja oparta na braku bezprawności z powodu działania w ramach porządku prawnego nie wchodzi w rachubę, gdy wykracza poza granice, jakie porządek ten zakreśla (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 13 kwietnia 2000 r., III CKN 777/98), jak też, że działanie owo musi pozostawać w zgodzie z obowiązującymi przepisami, powinno być rzeczowe, obiektywne, podjęte z należyłą ostrożnością i przez osobę uprawnioną. Nie może też wykraczać poza niezbędną dla określonych prawem celów potrzebę w zakresie wyrażanych ocen (z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 13 kwietnia 2000 r., III CKN 777/98).

Istota sporu sprowadza się zatem do oceny, czy Sąd Rejonowy w (...) dopuścił się w związku z zarządzeniem poszukiwań powoda listem gończym naruszenia jego dóbr osobistych oraz czy działania te cechowała bezprawność w rozumieniu art. 23 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Zwrócić bowiem wypada uwagę, że pozwany Sąd nie kwestionował samego faktu wydania postanowienia z dnia 13 maja 2011 r., sygn. akt VII WP (...), ale negował na skutek powyższego spowodowanie zdarzenia generującego powstanie roszczenia.

Poddając analizie wskazaną kwestię Sąd rozpoznający przedmiotową sprawę uznał stanowisko powoda za chybione. Analiza dokumentów z akt II K (...), II Kr - (...) oraz VII WP (...) prowadzi bowiem do wniosku, że Sąd Rejonowy w (...) w trakcie postępowania wykonawczego podejmował działania zgodne z prawem, w ramach przyznanych mu kompetencji ustawowych. I tak zwrócić wypada uwagę, że przepis art. 279 § 1 k.p.k. w zw. z art. 280 § 1 pkt 3 k.p.k. statuuje, że w przypadku, gdy osoba skazana prawomocnym wyrokiem ukrywa się przed organami ścigania sąd może wydać postanowienie o poszukiwaniu jej listem gończym.

Powód nie kwestionował, że pomimo świadomości konieczności stawienia się do zakładu karnego celem odbycia reszty kary pozbawienia wolności orzeczonej prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w (...) z dnia 24 maja 1990 roku, II K (...), za popełnienie w warunkach przestępstwa ciągłego trzech włamań oraz usiłowania włamania, nie uczynił powyższego, co uzasadniało zarządzenie jego poszukiwań w trybie art. 279 § 1 k.p.k. w zw. z art. 280 § 1 pkt 3 k.p.k. Z tego też powodu działania procesowe Sądu Rejonowego w (...) uznać należy za prawidłowe, podobnie jak wskazaną w treści przedmiotowego postanowienia oraz listu gończego podstawę skazania R. K. wedle ustawy z dnia 19 kwietnia 1969 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 13, poz. 94 ze zm.), tj. za czyn wypełniający znamiona art. 208 d.k.k. w zw. z art. 11 § 1 d.k.k. w zw. z art. 208 d.k.k. w zw. z art. 60 § 2 d.k.k. w zw. z art. 58 d.k.k.

Ponieważ żaden dowód przedstawiony w sprawie nie wskazuje również, aby w ramach wydanego listu gończego Sąd Rejonowy w (...) jako podstawę poszukiwań wskazywał przestępstwo rozpijania małoletniego z art. 208 k.c. z 1997 r., nie sposób uznać, aby powód – w wyniku czynności podejmowanych we wskazanej jednostce organizacyjnej pozwanego w postępowaniu wykonawczym, w ramach którego zarządzono poszukiwania listem gończym – doznał bezprawnego naruszenia dóbr osobistych w postaci dobrego imienia, czy też godności osobistej.

Oceny tej nie zmienia fakt ujawnienia w internecie informacji dotyczącej jego osoby, z której wynika, że był poszukiwany w związku ze skazaniem go za czyn z art. 208, tj. rozpijanie małoletniego. W świetle przedstawionych okoliczności nie sposób bowiem przyjąć, aby odpowiedzialnym za te działania był Sąd Rejonowy w (...). Nie wynika to w szczególności z dołączonego do pozwu wydruku, w którego treści Sąd Rejonowy w (...) nie pojawia się w żadnym kontekście.

Na marginesie zaznaczyć również wypada, że nawet gdyby z jakichś względów uznać, że przedstawiony dane zawarte w przedstawionym przez powoda wydruku z internetu zostały zamieszczone z przyczyn leżących po stronie wskazanej w pozwie jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, a wskutek tego doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda, roszczenie o zadośćuczynienie wynikłej z tego krzywdy należałoby uznać za przedawnione, a podniesiony przez pozwanego w tym zakresie zarzut – za prowadzący do oddalenia powództwa.

Z pozwu wynika, że wiedzę o zamieszczeniu w internecie danych, mających naruszać jego dobra osobiste, powód powziął w 2012 r. Odpowiedzialność pozwanego miałaby charakter odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego. Stosownie do art. 442¹ § 1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się albo przy zachowaniu należytej

staranności mógł się dowiedzieć o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Roszczenia powoda związane z ujawnieniem nieprawdziwych danych o jego osobie w internecie, przedawniałyby się zatem najpóźniej z końcem 2015 r., w którym upłynęły trzy lata od daty, w której powziął wiadomość o ich publikacji i przekonanie, że odpowiada za to pozwana jednostka Skarbu Państwa. Pozew został wniesiony niemal dwa lata po upływie terminu przedawnienia (październik 2017 r.). Zgodnie z art. 117 § 2 k.c. po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, a pozwany uczynił to podnosząc zarzut przedawnienia w odpowiedzi na pozew.

Reasumując powód, wbrew spoczywającemu na nim z mocy art. 6 k.c. obowiązкови, nie wykazał istnienia przesłanek z art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. – czyli tego, że wskazana w pozwie jednostka organizacyjna pozwanego jest odpowiedzialna za sytuację, z którą wiąże dochodzone roszczenie. Ponadto – nawet przy przyjęciu, że to pozwany odpowiada za opublikowanie w internecie mylnych danych dotyczących powoda, doszło do skutecznego uchylenia się od zaspokojenia wynikających stąd roszczeń przez podniesienie zarzutu przedawnienia. Z tych przyczyn powództwo oddalono w całości (punkt I wyroku).

O kosztach procesu, z uwagi na wynik sprawy (przegraną powoda), orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. 2016, poz. 2261) w zw. z § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2015, poz. 1804) zasądzając od R. K. na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 10.800 zł (punkt II wyroku).